

Abonamentul:

pe 1 an 6 cor.
pe 1/2 an 3—
pe 1/4 an 1.50

ROMANIA:

pe 1 an 10 lei
pe 1/2 an 5—

ȚARA NOASTRĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Redacția
și
administrațiaSIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Neamul Românesc și biserica lui.

Paștile le-am trecut în creerul Ardealului. Nu e locul aci ca să schițez o icoană a localității găzduitoare și să aduc comunei mărginașe obolul dragostei ce-i port și admirațiunea cuvenită unui fericit colț de pământ, a cărui măreție neprihănită, a cărui suflete și năzuinți, — te îmbărbătează.

Și nici nu voiu vorbi de locuitorii falnici ai Poenei în cari natura a pus din belșug toate însușirile mari. Voiu răsfol numai un capitol al vieții mărginașe, unul din multele cari alcătuiesc cartea mare și senină a neamului Românesc, — voiu căuta să spun ceva despre credința poporului nostru...

Nu facem istorie. Cine se poate sulemenii în zile triste? Un lucru e știut și el nu poate avea clătinători: Românul a plecat totdeauna din biserică. De aci totdeauna și-a luat merindea sufletească; de aci totdeauna Românul și-a infiripat lumea lui: fie de jertfă pentru ai săi, fie de împăcare pentru conștiința lui. Legătura între el și casa Domnului, într'atâta a îngrădit-o de minunat veacurile de restriște, într'atât a inodată de puternic, încât nici un cutremur nu va putea-o nărui.

Această biserică, care a fost martoră și părtașă tuturor furtunilor ce-au năvălit barbare peste noi; această biserică în care părinții și strămoșii noștri au adus prinos bucuria și întristarea lor, desnădejile și idealurile lor; această biserică în care s'a jurat anatema călcătorilor de lege și asupritorilor noștri, — și astăzi, ca și în noaptea timpurilor, veghiază trudnică și neadormită la descătusearea neamului Românesc.

Ea n'a putut pierde din autoritatea ei. Și mai puțin vr-o fărâmă să se prăbușască din temelia ei. Sufletul bun al țaranului nostru, inima lui mare și răbdătoare, s'au lipit mai mult de catapiteasma bisericii.

Această mai multă apropiere a țaranului Român de biserica lui — mi-a fost dat s'o cunosc în sărbătorile Paștilor. Și ea se repetă zilnic și zilnic mai mult se înstăpânește pe inima lui...

Ni-se propovăduște de câtăva vreme, de gurile lacome și lenevite, cărora li-s'a descoperit tot Machiavelismul: „nu atacați preoții, că pierdem biserica; nu desvelii păcatele, că se prăbușește temelia ei” — ca și când biserica neamului nostru s'ar rezemă pe umerii cutărui arhieru compromis, ai cutărui vânzător de neam, ca și când veștedele coloane ale „Telegrafului” și „Unirei” ar sprijini (vae, vae!) nimbul acestei biserici.

Suntem în măsură de-a opune acestor clevetitori credința noastră: biserica Ro-

mânească are rădăcini atât de adânci în straturile sănătoase ale neamului, încât purificarea sufletelor, stârpirea și aruncarea viermănoșilor din sânul ei, — nu-i va săpă o prăpastie, cum le place nechemăților să strige, — ci-i va întări și mai mult organismul.

Neamul Românesc cere această premenire. Poporul, ca și părintele Evangheliei, așteaptă tremurând întoarcerea fiului rătăcit. Va uita acest popor, preocupat și huiduit atâta cazul dela Oravița, lupta care s'a întetit în jurul congruei „nevinovate”, cum și multele temeli ce au făcut și mai fac arhierii noștri guvernului hrăpareț.

Și multe va mai iertă și multe va mai putea plăsmui poporul Românesc, când se va închegă lumea poetului: când preoții cu crucea în frunte, când acești apostoli sufletești ai Românismului își vor pricepe rostul lor în viață, când își vor da seama cu ce anume sămânță trebuie hrănită țarina neamului...

Ce ne-a durut pe noi din intrarea prin atitudinea preoților în parlament a lui Siegescu, n'a fost pierderea unui scaun de deputat, — ci golul care s'a deschis între acești preoți și popor. Și dacă acel Siegescu care intrupează rușinea și prostituirea a urcat o treaptă, ea a fost doborâtă de sub picioarele preoților, într'u buna chiverniseală a congruei.

Rămâie precum a și rămas, cazul dela Oravița, numai o cicatrice pe corpul neamului nostru. Fiorul sfânt, mare și clăditor care ține biserica Românească, nu se poate întuneca de fumuri.

Biserica rămâne și pe mai departe razimul nostru. Oamenii trec și se schimb, cerul se 'novează și se înseninează. Păcatele se spăl prin pocăință. Și de nimic nu au mai multă nevoie acești usurpatori de eri ai credinței noastre, — ca de pocăință.

Poporul o vrea, poporul o cere aceasta!

*

Simptomul dela Oravița, pe cât a fost de grozav, tot atât și de îngrijurător. Și el, în plămădirile și desghiocările de astăzi — semnale vădite ale unor premeneli morale — nu poate decât oțeli sufletele tari și desrădăcină tot mai mult conștiințele clătinătoare.

Dealtfel în oțelirea celor tari și într'u doborârea putreziciunii morale, trebuie așintită toată energia oamenilor cinstiți, — într'u aceste prefaceri trebuie îndrumată goana poporului nostru și într'u această premenire trebuie să lupte biserica Românească.

Trăim într'o vreme de durere pentru întregul nostru neam; într'o vreme de pesimism ticălos și de înalte reculegeri. Vânturile reci care ne bat și furtunile maștere ce ne întretaie din vreme în vreme calea, sunt tot atâtea puncte de

întrebare, atâtea bariere — vremelnice desigur — revendicărilor noastre.

Sufletului nostru îi e dat se vede să cântărească greul cel mai neîmpăcat și să cearnă pulberea cea mai urită, într'u gășirea pietrei miraculoase. Lui, se vede, i-a hărăzit timpul virtutea hotărâtoare. El e chematul Aurorei ce trebuie să lumineze cerul neamului Românesc.

Dar, acest suflet trebuie ferecat mai întâi, ca și oțelul, în flăcările mării credinți! El trebuie crescut în biserica neamului și botezat în religiunea ei. Trebuie să fie fiul altarului și frate bun idealurilor noastre. Trebuie să se reverse din noi ca rășina bradului și să se lumineze prin noi ca stelele cerului prin soare!

Numai astfel intraripat sufletul nostru, va putea odată aduce, în corabia neamului Românesc din Ardeal, dată valurilor lacome, ramura verde, — semnul izbăvirei așteptate. *D. Marcu.*

Hic niger est! Sub titlul „Daianisme” am publicat, acum câteva numere, o apostrofă la adresa protopopului *Dăian* din Cluj, care din când în când se indeletnicește și cu ziaristica și-și permite în „Răvașul” să dea și lecțiuni politice. Spirit șters și îngust cum este, nu scria decât absurdități, încât am ținut de cuviință să-i dăm sfatul a renunța la răul obicei de a muștra când pe deputați, când pe ziariști și să-și vază mai bine de trebile sale bisericesti. Ca să-l silim însă a ne da o probă de cinste politică, l-am somat să ne răspundă: pentru ce nu se pronunță în chestiunea Siegescu și ce crede d-sa despre desertiunea și trădarea politică a deputatului de Oravița? I-am făcut această întrebare, fiindcă e rușine pentru un Român cinstit ca să injure mereu pe adevărații luptători, tăcând asupra faptelor de trădare, săvârșite de curând. Și ce credeți că a răspuns onorabilul protopăstor al Clujului? Nimic! Gazetuța lui a reapărat, cu câteva nouă flecării la adresa noastră, evitând însă a suflă un singur cuvânt despre cazul dela Oravița, unde amicul părintelui *Dăian* și-a câștigat laurii politice sale naționaliste... *Dăian* nu se lapadă de Iuda și nici nu infierează în public politica de arginți a aceluia, fiindcă nu are curajul și și-ar strică poate toate combinațiile. Atât am voit numai să stabilim, fiindcă e bine să se știe cine e negru și de cine trebuie să ne păzim. Controlarea moralei politice a ăstorfel de oameni, se impune.

Anarhie pe toată linia în Constantinople. „Frk. Zeitung” află din Constantinople că ministrul de războiu, Eddhem pașa, a voit să se ducă în persoană la corpul de armată din Salonic, ce e acum concentrat lângă Capitală, la Ciataldija. Luând informațiuni însă nu s'a mai dus fiindu-i frică că va fi arestat. Rămânând la Constantinople, a voit să lucreze la biroul Stat-Majorului, unde n'a găsit însă nici un ofițer. Tot stat-majorul său a trecut la Munktar pașa. Deprimarea lui sufletească e enormă; anarhia în tot corpul ofițeresc descurajează cele mai energice caractere.

Serbările din București.

Săptămâna aceasta au avut loc în București și în toată România liberă frumoase serbări. Suveranul țării a atins considerabila vârstă de 70 de ani și poporul credincios, cu viteaza oaste română, au ținut să-și arete cu această ocazie deplinu lor alipire către tron.

Sunt acum aproape patruzeci și trei de ani de când Carol de Hohenzollern a pus piciorul pe pământul țării sale de astăzi. Entusiasmul cu care a fost primit atunci și nețărnutura încredere în destoinicia sa au rămas pururea vii în păturile sănătoase ale poporului. Și grație acestei încrederi Suveranul și-a putut întrebuiți toată înțelepciunea sa la consolidarea și ridicarea statului român. Intemeiat pe iubirea de jos și pe sfaturile luminaților săi consilieri a reușit să creieze României un loc respectat printre statele civilizate europene și să-i de-a independența ale cărei roade sunt nemăsurate.

In urma acestor merite, pe cari Români înaintea de toate, apoi străinătatea le recunosc cu drag, e foarte firesc ca în mijlocul poporului ideea dinastică să prindă adânci rădăcini. Familia regală și în special chipul zimbitor al Reginei s'au săpat adânc în stima tuturor. Așa că serbări de natura jubileului actual sunt totdeauna un fel de manifestare de duioasă dragoste și mândrie reciprocă și o dorință de ordine și de pacinică înaintare a țării, cu menținerea unei juste balanțe între cărmuși și cărmuitori.

Serbarea de astăzi mai câștigă însă în importanță prin un eveniment, de care se va vorbi mult. Impăratul Germaniei, rudă de aproape cu Domnul român, a ținut să-și trimită pe fiul său mai mare, pe moștenitorul Coroanei, ca să aziste la sărbătoarea din București. Acesta nu a fost numai un act de atenție personală și de intimitate familiară. Vizita Kronprințului german la București, în împrejurările de astăzi, când asemenea vizite au o specială însemnătate, poate fi socotită ca un fapt semnificativ. Prințul a avut ocazia să cunoască frumoasa țară românească în toată întinderea ei, să-i vadă armata și fortificațiile, să-i aprecieze valoarea din toate punctele de

vedere. Și cum Germania este un stat amic României, nu numai prin alianța între dinastii, ci prin forța intereselor ei multiple, e natural că această vizită, pricinuită de sărbătorirea Regelui Carol, numai folositoare poate să fie pentru relațiunile acestor două state. E bine ca să se întărească din ce în ce mai mult credința, că punctul de gravitațiune al României nu poate fi decât înspre țerile apusene. Și e bine ca Germania să învețe a considera România și rolul ei politic și economic mai pe sus ca până acum.

Noi, Românii din Ungaria, privim și noi cu mângâiere la astfel de zile festive în viața fraților noștri liberi. Anii lungi de rodnică domnie ai Regelui Carol cu nobilele lui nizuinși pentru ridicarea țării, cu semnele de atențiune pentru cultura generală a tuturor Românilor, ne-au făcut să avem o înaltă stimă către acest înțelept Suveran. Fără să facem parte direct din familia, care e îndreptățită să-i zică părinte, avem și noi îndatoririle morale și naționale de a ne gândi cu recunoștință la celce a dat o strălucire numelui de Român. De aceea ne asociăm cu drag la bucuria fraților noștri și la urările de bine ce ei aduc Domnitorului lor:

Trăiască Regele!

REVISTA POLITICĂ.

Parlamentare. Camera deputaților a ținut la 17 Aprilie o ședință formală, prima ședință după vacanțele Paștilor.

După verificarea proiectului verbal, Camera s'a ajurnat până la 26 Aprilie, lăsând guvernului libertatea de-a începe tratativele în chestia băncii comune.

Audiențele încep... Joia trecută a fost primit în audiență de cătră Maj. Sa prim-ministrul Wekerle. Săptămâna asta va urmă alți miniștri: Kossuth, Apponyi, Zichy... tot în chestia băncii comune care preocupă lumea politică.

Miniștri Wekerle, Kossuth și Apponyi sunt de Duminecă în Viena, unde Luni au început tratativele cu guvernul austriac în chestia băncii comune.

Sfârșitul tratativelor se știe de pe acum: guvernul ungar cere înființarea unei bănci de

cartel, guvernul austriac nu vrea să modifice nici cât de puțin instituția băncii comune... și guvernul ungar, nevoit să cedeze, va cere audiență dela Maj. Sa pentru a lămurii situația politică și a prezintă demisia cabinetului.

Criza. Guvernul coaliționist se apropie cu pași grăbiți de sfârșitul său. În cursul acestei săptămâni se va rezolvi criza cabinetului: guvernul ungar, neputându-se înțelege cu guvernul austriac, își va da demisia și o va anunța parlamentului în ședința dela 26 Aprilie a Camerei deputaților...

Ce va urmă apoi — e greu de proorocit. Partidul independist va ține înaintea de 26 Apr. o conferență în care va hotări ce atitudine se observe în chestia băncii. Conferența aceasta are să fie hotărtoare asupra desfășurării ulterioare a crizei. Se poate ca majoritatea să se lase convinsă de guvern și să cedeze în chestia băncii, aprobând, prelungirea privilegiului băncii comune, — se poate, însă, ca deputații grupați în jurul lui Justh să câștige aderenți noi și disidență 100 de deputați, hotărâți să facă obstrucție.

Și în situația aceasta gravă, în fruntea partidului independist stă veșnic șovăitorul, incapabilul Kossuth.

„Se poate că în cazul când Kossuth va renunța la banca autonomă să găsiască în fața sa o opoziție puternică grupată în jurul lui Justh — scrie „N. Fr. Presse“ într'un articol asupra situației. Cu toate aceste se poate presupune că marea majoritate a partidului îl va urmă pe Kossuth, dacă acesta va ști să fie destul de energic. Cei cari au urmărit istoria anilor din urmă știu, însă, că nu numai atitudinea partidului independist atârână dela atitudinea lui Kossuth, ci și atitudinea lui Kossuth de atitudinea partidului său... Și precum se poate presupune că o atitudine energică a lui Kossuth va influența partidul, tot atât de ușor e ca o atitudine hotărâtă a partidului să-l răpiască cu sine pe Kossuth...”

Și în fața acestui șef lipsit de energie stă un nou șef poate prea energic și impulsiv: Justh Gyula. „Viitorul“ șef lipsește din Ungaria, dar se va întoarce la vreme pentru a putea lua parte la conferența partidului independist.

„Voiu lua parte la conferență și-mi voiu ridică glasul — a declarat Justh înainte de a plecă. Nu cred să fie în partid deputați cari să admită prelungirea privilegiului băncii comune,

FOILETON.

Gând ai plecat...

Îți amintești salcâmul din răscruce
Uscat și gol în vânturile reci?
Pe coaja lui uscată, s'așternuse
Melancolia unei morți de veci...

Când auzeam cum plânge'n vântul serii,
Când îl vedeam în iarnă tremurând,
Oftatul lui îmi răsuna în suflet
Icoana lui trăid în al meu gând...

Ca pe salcâmul cel dela răscruce
Uscat și gol în vânturile reci
Când ai plecat mi-se lăsase'n suflet
Melancolia unui dor de veci...

Privește spre salcâm: o viață nouă
Pe ramurile lui se abătă...
Și el și eu cântăm privind la soare
Căci ai venit cu primăvara, tu!

Victor Eftimiu.

Ceasornicul meu

de Mark Twain.

— O istorioară instructivă. —

Ceasornicul meu, nou și frumos, mersese optsprezece luni, fără să apuce înainte sau să rămână în urmă, fără să i-se strice ceva la mecanism sau să se oprească vre-odată. Ajunsesem să-l cred infailibil în ce privește indicarea timpului și a zilei și să-i consider mașinăriile și roțile nemuritoare. Dar într'o zi am uitat să-l întorc. Lucrul m'a supărat foarte mult, ca și când ar fi fost prevestitorul unor nenorociri mari. Dar încetul cu încetul m'am inveselit din nou, am pornit ceasornicul pe nimerite, și am dat dracului presimțirile mele neînțelese. A doua zi am intrat la cel mai bun ceasornicar din oraș ca să aflu ora exactă. Ceasornicarul mi-l luă din mână, îl cercetă cu luare aminte, apoi îmi zice: „E cu patru minute înapoi. Regulatorul trebuie împins înainte“. Incercai să-l împiedec, să-l fac să înțeleagă că ceasornicul merge perfect de bine, — dar înzădar! Tot ce știă să vadă și să înțeleagă varza asta omenească, eră că ceasul e cu patru minute înapoi și că regulatorul trebuie împins înainte. Și astfel, în vreme ce mă învăteam plin de groază în jurul lui, rugându-l să lase ceasul în pace, — săvârși fapta infamă — calm și fără milă. Ceasul meu începă să meargă înainte. Și începă să meargă zi cu zi, tot mai mult înainte.

Intr'o săptămână se îmbolnăvi de friguri turbate și pulsul îi bătea de 150 de ori pe minută. După două luni lăsase mult îndărăt toate ceasornicele orașului și întrecuse calendarul cu mai bine de treisprezece zile. Ajunsesese deja pe la sfârșitul lui Noemvrie și se bucură de zăpadă, de vreme ce frunzele de toamnă încă nici nu căzuseră. Mă zoria cu plata chiriei și a altor datorii într'un mod atât de costisitor, încât nu eram în stare să le satisfac toate. L-am dus la un ceasornicar să mi-l reguleze.

Ceasornicarul m'a întrebat dacă l-am mai reparat vre-odată. I-am răspuns că nu, fiindcă până azi n'am avut nici o nevoie să-l repar. Mă privi cu o privire plină de fericire răutăcioasă, deschise ceasul cu zor, își așeză un păhărel de zar în ochi și privi mașinăriile. Mi-a spus că are nevoie să fie curățit și uns, pe urmă regulat — să vin peste 8 zile.

Dupăce l-a curățit, l-a uns și l-a regulat, ceasul meu începă să meargă încet, tot mai încet, până ajunse să bată ca un ceasornic cu clopot. Incepui să pierd trenurile, pierdeam zilele de scadențe, întârziam dela masă; ceasul meu făcea din trei zile patru și polițele mele ajungeau toate protestate; treptat-treptat recădeam în ziua de ieri, în ziua de alaltăieri, apoi în săptămâna trecută, și încetul cu încetul am început să înțeleg că, singur și părăsit, rătăcesc în săptămâni trecute, pierzând lumea din ochi. Par'că desco-

dar dacă ar fi — o clipă măcar nu mai au loc în sânul partidului independist. Voiu declara în conferință, că din sânul partidului trebuie să iasă cei cari iau poziție împotriva unui punct cardinal al programului...”

Lupta între șefi promise a fi interesantă.

„Dreptul numelui“.

„Ceace astăzi, oficial, se numește schimbarea numelui, iar de-obște maghiarizarea numelui, e, în ce privește ținta, un lucru bun și frumos, dar în practică se dovedește drept o greșeală mare. E greșala unei națiuni ideale, trezite la o viață nouă, prin care, în delirul său patriotic, a făcut din cele mai sfinte nume istorice ale sale așa zicând un „magazin de o coroană“, — încât astăzi numai Dumnezeu ar mai putea să-i adune pe Zrinyi-eștii, Rakoczy-eștii și Betlen-eștii cari, spre supărarea legitimă a atâtor familii distinse și spre rușinea istoriei noastre naționale, stau — în toate părțile lumii — sub supraveghere polițienească“.

Dacă aceste cuvinte prea adevărate le-am fi citit într'un ziar de-al nostru, le-am fi trecut cu tăcere, căci de nenumărate ori s'au scris în presa noastră. Le scrie, însă, cel mai șovinist ziar din Ungaria, imperialista „Budapesti Hirnap“, în fruntea numărului său dela 16 Aprilie.

Maghiarizarea numelui — cu forța — e una dintre multele simptome ale vieții noastre publice întemeiate pe baze șubrede. Pe când în toate statele civilizate schimbarea numelui e împreună cu nespuse greutăți și chiar și cea mai mică modificare ortografică — spre pildă în Germania — trebuie bine motivată, la noi ajunge să intri în „bazarul de o coroană“ ca Bidin Mozes, spre pildă, ca să ieși de-acolo numai decât ca Petőfi...

Pe când în alte țări — spre pildă în România atât de mult cântită de „patrioții“ maghiari — dreptul numelui e un drept sancționat prin constituție și orice cerere de schimbare de nume se publică în mod oficial ca purtătorii aceluiaș nume să aibă prilej de-a-și face observările, — la noi ajunge să scrii o scurtă carte postală la adresa „societății pentru maghiarizarea numelui“ și nu mai ai nice o grijă. Și se dă numele celor ceri, căci societatea aceasta îți face petiția, ți-o prevede cu certificatele de lipsă, ți-o înaintează la autoritatea competentă și peste câteva zile poți ceti în „Monitorul oficial“ că Schlesinger

Izidor din... și-a schimbat numele, cu îngăduința ministerului de interne, în Sándorfi Izsó.“

Autorul articolului din „B. H-p“, un domn cu numele Arvátfalvi Nagy Lajos, are toată dreptatea să se indigneze de profanarea numelor istorice sfinte, când poți citi, în fiecare zi, la cronica judiciară a presei ungare, cum cutare Rákoczi a fost condamnat pentru crimă frauduloasă, cutare Zrinyi pentru furt etc...

Autorul citează numele istorice ce au fost alese, în cursul unei singure luni, de cei ce doriau să-și maghiarizeze numele. Beszedics a devenit Barkoczi, Párizer — Pálfi, Vogel — Apor, Petschauer — Perényi, Geiger — Gárdonyi, Rosenthal — Rákosi, Schaumann — Csokonai, Bidin — Petőfi...

Scopul original al legii care înlesnește maghiarizarea numelui a fost un fel de „restitutio in integrum“. Iosif al II-lea, prin ordonațiunea sa dela 23 Iulie 1787, îi obligase pe toți evreii din Ungaria să-și maghiarizeze numele: ordonațiunea aceasta a dat naștere la nenumărații Blau, Roth, Galb, Schwarz, Golstein, Goldberg etc. (De atunci se datează și câteva nume românești germanizate: Micu-Clain, Cerbu-Hirsch). Dar legea schimbării numelui a făcut aproape acelaș lucru: le-a dat voie evreilor germanizați să-și schimbe numele, dar nu le-a dat voie să-și reia numele lor vechi, ci numai nume noi maghiare. În loc de germanizarea numelui („Potrivnică tuturor legilor țării“, cum zice autorul) ne-am ales cu maghiarizarea numelui...

Ordonațiunea lui Iosif al II-lea n'a fost cu nimic mai rea decât e actuala noastră lege despre maghiarizarea numelui, — căci deși cerețile pentru maghiarizarea numelui trebuie însoțite de certificate despre conduita morală bună a petenților, restricțiunile aceste nu se mai iau în considerare. Și nu numai atât: nu se fac numai toate înlesnirile cu putință, ci se dau chiar ordine. Se știe de obște că angloații dela căile ferate, cei ce stau în serviciul jandarmeriei etc. sunt provocați din partea superiorilor lor să-și maghiarizeze numele, iar dacă n'o fac — sunt disconsiderați la înaintările în rang și amenințați în fel și chip.

La noi, legea schimbării numelui s'a prefăcut în curând într'o lege despre maghiarizarea numelui. Legea aceasta a fost o armă prin care se „cuceriau“ noi elemente pe seama „națiunii“... Și, într'adevăr, „națiunea“ s'a sporit, an de an, cu noi elemente, — de cari astăzi până chiar și

arhișovinista „B. H-p“ s'ar lăpădă cu atâta drag, dacă ar fi cu putință.

Autorul articolului din „B. H-p“ nu prezintă — cum s'ar aștepta — o soluție, ci ia în apărare numai numele istorice și numele familiilor distinse... În „Rákosi“ să nu mai fie voie să-ți maghiarizezi numele, dar în Papp, spre pildă, sau în Kis și Bodo — da... Căci elementele de cari le e rușine boierilor, pot să profaneze numele tot atât de sfinte — ale maselor necunoscute.

Numai nume boierești nu ar fi voie să-ți alegi, dar alte nume da, — căci maghiarizarea trebuie să se continue, ca „națiunea“ să crească și în viitor.

Soluția firească e abolirea legii despre schimbarea numelui și înlocuirea ei cu o altă lege prin care schimbarea numelui — nu maghiarizarea lui — să se permită numai pe motive bine întemeiate.

Elementele trebuie câștigate cu adevărat, nu numai în formă. Vogel poate să fie un maghiar tot atât de bun și dacă nu-și va schimba numele în Zrinyi, precum va putea fi un dușman al „națiunii“ și după-ce-și va maghiariza numele.

Elemente folositoare se câștigă numai prin superioritatea culturii, prin asimilare, și nici decum prin incorporare volnică.

CRONICA LITERARA ȘI ARTISTICĂ.

Cei doi Shakespeare. — O revistă italiană rezumă o carte a unui autor englez Georg Greenwood în care se discută paternitatea dramelor cari sunt cunoscute ca fiind ale lui Shakespeare.

Greenwood spune că e imposibil ca Shakespeare care a crescut la Stratford, într'un mediu sărăcăcios și incult să poată fi autorul unor opere cari arată nu numai cea mai admirabilă genialitate, dar o perfecțiune de formă care denotă o cunoaștere adâncă a culturii engleze. Ben Jonson, care a fost amicul lui Bacon și al lui Shakespeare din Stratford și care adesea vorbește de amândoi nu pomenește de loc de Shakespeare autorul și Greenwood vede în asta un sprijin pentru teza sa, căci dacă Shakespeare din Stratford ar fi fost autorul atâtor capo-d'opere n'ar fi scăpat nepomenit de Jonson. Greenwood se întreabă dacă nu cumva Jonson știe secretul asupra paternității operilor date azi ca ale lui Shakespeare de trece cu vederea

periam în mine un fel de simpatie ciudată de tovarăș pentru mumia din muzeu și dorința de-a sta cu ea de vorbă.

Mă dusei din nou la un ceasornicar.

Mi-a desfăcut ceasornicul, sub ochii mei, tot în bucăți, apoi mi-a spus că cilindrul e „umflat“. Mi-a făgăduit că în trei zile are să mi-l repare. După reparație, ceasul meu în medie mergea bine, dar nimic mai mult. Pentrucă o jumătate de zi mergea ca nenorocul, și lătră și gâfăia și țipă și necheziă și sforăia, — încât nu eram în stare nici să mă mai gândesc, așa sgomot făcea; și câtă vreme mergea așa, nu cred să mai fi fost în țară un al doilea ceas care să fi putut ține pas cu el. Restul zilei, însă, începea să meargă încet, tot mai încet, târându-se aproape, până ce toate ceasurile pe cari le întrecuse — îl ajungeau iarăș. Când se implineau, însă, douăzeci și patru de ore eră și el la stațiune fix la termen. Eră o medie frumoasă și dreaptă și nimeni nu putea spune că ceasul meu ar fi făcut mai mult sau mai puțin decât datoria sa. O medie corectă e, însă, numai o virtute blajină pentru un ceasornic și l-am dus din nou la ceasornicar.

Mi-a spus că e stricat „arcu regal“. I-am răspuns că-mi pare bine că e numai atâta. Ca să fiu, însă, sincer, trebuie să vă spun că n'aveam idee măcar de ce putea fi „arcu regal“, dar nu mă puteam mărturisi, în fața unui străin, drept

prost. Imi repară arcu, dar cecece câștigase ceasul pe deoparte, a pierdut pe de alta. Mergea o vreme oarecare, apoi stă o vreme și iar se opriă, și așa înainte, cum îi plăcea. Și de câte ori pornia din nou, făcea o smuncitură ca o armă care o descarcă. Câteva zile mi-am vătuit pieptul sub haină, dar în cele din urmă m'am dus din nou la un ceasornicar.

L-a desfăcut tot bucăți, și privi cu lupa ruina; apoi mi-a zis că trebuie reparată piedeca. A fixat-o și i-a dat din nou drumul. Mergea acum bine, — atâta numai că tot la zece minute minutierele se încrucișau ca niște foarfece și porniau înainte în tovarășie. Cel mai bătrân om din lume ar fi fost incapabil să cetească ora de pe un astfel de ceasornic. Și l-am dus din nou să mi-l repare.

Ceasornicarul acesta mi-a spus că s'a încovoiat sticla și că spirala nu e dreaptă. A mai adăugat că parte din mașinării de-asemeni trebuie reparate. A îndreptat toate neajunsurile descoperite și ceasornicul mergea minunat, afară numai că, din vreme în vreme, după câte opt ore de muncă pacinică, deodată se porneau înăuntrul lui toate roțițele și băzăiau ca o albină, iar minutierele începeau să se învârtască așa de repede, încât își pierdeau complect individualitatea și păreau un painjenis delicat aruncat peste cadran. În șase sau șapte minute făcea apoi celelalte

doazecișipatru de ore și se oprea cu o smuncitură.

Cu inima măhnită m'am dus la un alt ceasornicar și am stat să privesc cum îl desface în bucăți. Hotărâsem să mă interesez mai de-amănuntul de chestiune, căci începea să devină serioasă. Cumpărasem ceasornicul cu 200 de dolari, iar pentru reparații dasem două sau trei mii. Cum stam și-l priveam cu atențiune, deodată bag de seamă că acest ceasornicar e un vechiu cunoscut al meu — un mecanic de vapoare de-odinioară și nu dintre cei mai buni. Cercetă și acesta toate mașinăriile cu multă grijă, tot cum făcuse și ceilalți, apoi își rosti verdictul cu aceiaș siguranță neșovăitoare. Mi-a zis:

„Are prea mulți aburi, — trebuie să îngreunezi supapa!“

Drept orice răspuns, i-am spulberat creerii și l-am îngropat pe cheltuiala mea.

Unchiul meu William (a răposat săracul!) avea obiceiul să spue că un cal este cal bun până a fugit odată, — și un ceasornic e ceasornic bun până a ajuns odată pe mâna ceasornicarilor. Și se întreabă întotdeauna cu mirare ce se alege oare din căldărării și armurierii și cărpacii și mecanicii și ferarii cari nu se pot feri cu meseria lor...

Dar nimeni nu i-a știut răspunde la această întrebare.

Trad. din englezește.

pe Shakespeare autorul, mulțumindu-se să vorbească de Shakespeare actor.

Lucrarea lui Greenwood sprijinindu-se pe singura probabilitate a coexistenței în aceiași lume artistică a doi Shakespeare, din care unul scria capo-d'opere; iar celălalt le jucă, nu poate fi luată în serios.

Prima operă reprezentată la Paris. — Cardinalul Mazarini era un amator pasionat de muzică și teatru. Pentru aceasta a căutat să aclimatizeze în Franța muzica dramatică. La 1645 a făcut să se reprezinte opera lui Atto Melani „Finta pazzia“, dar opera n'a avut succes. La moartea papei Urban al VIII-a, Barberinii, cari erau cei mai mari editori în Roma, au trebuit să fugă din acest oraș fiind persecutați de Inocențiu X-lea și s'au dus în Franța. Mazarinii i-a primit cu toate onorurile, și aceștia i-au prezentat pe poetul Francisco Buti și pe muzicantul Luigi Rossi, cari au fugit din Roma cu dâșii. Buti și Rossi au compus pentru carnavalul din 1647.

Orfeu, e prima operă adevărată ce s'a jucat la Paris. Opera a avut un succes desăvârșit. Ana de Austria nu se mai sătura ascultând pe cântăreții italieni.

Curând însă Mazarini deveni impopular și ziarele au început să-l atace pe tema că s'a transformat în impresar. Această campanie a avut de efect micșorarea avântului ce luase muzica dramatică atunci.

Cum se poate? Dl Al. Florescu autorul unei drame „Sanda“ jucată la Teatrul național din București, a mai scris o dramă cu subiect medical, care printr'o coincidență ciudată ar fi aproape identică cu o altă dramă a unui scriitor francez Sardou, jucată acum la Paris. Cum s'ar putea însă treaba asta? Oare omul să nu aibă și o anumită individualitate, care să-l indrume spre altă tratare a unui subiect comun chiar? Ori afurisita de *inspirație* să-și fi vârit ghiarele și aici?

Oh, Istenem, Istenem! Grigolie băcsi, ce publici d-ta în „ujsăgul“ d-tale?!

— „Oficiul îți va fi acela, că (?) vei porunci la (?) servitorii mei, vei *regulă sărbători* (hm, ce poate asta?) și vei primi oaspeții.

— Capeți (?) plată și uniformă pompoasă, cvartir, (?) domnesc în locuința mea și (?) mobilat pompos.

O floare sunt.

O floare sunt în margine de drum,
Din iarba prăfuită greu m'alegi.
Amare și neîndurate legi
M'au dăruit nătâng cu blând parfum.

O, te-am văzut de-atâtea ori trecând
Prin preajma mea, ca batere de vânt,
Dar am tăcut, că nu aveai cuvânt,
Parfumul meu nenorocit și blând...

Durerii.

Sărută-mă iubita mea păgână,
Supus îți sunt ce vecinic te ascultă,
Alintă-mă cu nevăzuta-ți mână
Și rogu-te rămâi pe veci la mine.

De n'ai fi tu, cu'mbrățișeri aprinse
Cine m'ar zmulge din a lumii rele,
Și din pleoapele-mi de trudă'nvinse
Cine ar stoarce lacrimi curate?

H. R. Sandu.

— Numai la toate astea îți dau (?) o condițiune... Negrul a întrebat *că: «câte?»* Noa, asta tot îi prea mult Grigolie băcsi! Oh, Istenem, Istenem, pe ce mâni a încăput biata noastră limbă!

O reclamă. „Nuvelele Dlui... au în ele ceva exotic, un parfum *otrăvit* și totuși *plăcut* la *respirat*“.

Adecă, cum vine asta?... Ca reclamă... câte nu merg. Parcă pe hapurile Pink nu le-a făcut celebre tot reclama!...

Savantul. Se spune că un învățat neamț ar fi descoperit din scrisorile Charlottei v. Stein, aceasta vestită prietină a lui Goethe, că era o simplă femeie cu apucături urite, că și-ar fi bătut joc de marele scriitor și că aprecia mai mult scrierile dulceagului Kotzebue decât Faust-ul nemuritor. Va să zică, spune savantul, nu merită aceasta neînsemnată fică a Evei atâtea laude și preamăriri.

Ceți-e și cu savanții ăștia. Caută *adevărul* peste tot locul și ajung de-atâtea ori la concluzii ridicole. Dar dacă, omul acesta mare, care a cunoscut atâtea femei și a iubit atâtea, a rămas credincios, ridicol de credincios atâtea vreme acestei Charlotte cântată și răsăntată, ce-ți mai pasă d-tale? Va fi știut el săracu Goethe ce iubește și pentru ce plânge zece ani dearându-l!

Ceva nou. Ei, să știți că s'a plictisit lumea de polul nordic. Ce să mai umbli pe niște căi atât de des cercetate?... Un român s'a hotărât să exploreze ceva ce n'a fost explorat până acuma: — *Am plecat în explorarea unor semne de 'ntrebare*...

Ba nu zău, dle Minulescu, să nu-ți rupi picioarele pe astfel de tărâmurii. Altcum, călătorie sprâncenată!

„Cetatea soarelui“ de Cornea Moldovan... dovedește tuturor că marea poezie, *mare nu numai în fond, ci și în formă*, n'a murit, nu poate muri în țara românească. (Conv. crit.)

Un dughenar își laudă marfa.

Făt Frumos, numărul 3, a apărut cu un cuprins bogat. Relevăm puternica nuvelă a dlui Cazaban, scrisă cu o căldură neobicinuită și duioasa schiță a dlui Gârleanu. Ce te faci cu d-ta adeseconvorbitorule? Ți-se duc tovarășii...

Cineva a cugetat și este laudat, fie numele Domnului binecuvântat, acum și totdeauna și în seclii, seclilor, amin... părinte Dăiene!

Unele cugetări sunt prea adânci ca să fie înțelese (?) vorba dlui Dragomirescu, dar altele... foarte frumoase. Trăiască tovarășia de cugetători senini!

Un monument lui Eminescu.

Se implinesc 20 ani de când corpul neînșuflețit al lui Mihail Eminescu a fost dus la cimitirul Bellu.

Dar de atunci câte inimi n'au bătut sub ritmul cadențat al versurilor marelui poet!

Criticii pătimași au amuțit de veci, iar oamenii de litere drept cugetători au scris pagini măestre de adâncă convingere și de mare pricepere, punând în adevărata-i lumină opera poetului Eminescu.

Moartea lui tragică a fost un îndemn pentru neîncrezătorii să-i citească scrierile și să-i dea și admirația lor.

Iar prin influența ce Eminescu a avut-o și o are încă asupra cititorilor, cu opera lui neperitoare, s'a deschis câmp liber celorlalți scriitori, cari au găsit mai ușor cititori și admiratori.

Au început să cugete mai serios și să simtă mai profund toți aceia cari au citit proza și versurile măestrului Eminescu. S'au înălțat deci spiritele și s'au înobilat inimile, cu sevă din puterea intelectuală și din adâncă simțire a marelui nostru poet.

Un grup de admiratori, o mână de oameni generoși, au găsit că e nimerit și demn să se ridice un monument lui Eminescu, măcar după 20 ani de la plecarea lui dintre noi.

Acei oameni de bine au organizat un festival literar ce se va da, în acel scop, Joi, la Ateneu.

Dar nu va fi deajuns atât.

Va trebui ca în toate orașele țării să se dea serbări în memoria lui Eminescu și să se adune cu cinste fonduri, pentru a se putea înălța cât mai de grabă monumentul ce se așteaptă de 20 ani și nu se mai face!

Scriitorii mari de azi, amicii de pe vremuri ai lui Eminescu, ca și scriitorii mai tineri, ar trebui deasemenea să contribuiească la făptuirea monumentului marelui poet.

De înălțimi, soarele e mai aproape... și vânturile și ploile și zăpezile, desigur.

Și-a fumului și-a poeziei flacără, scot fumul înainte...

Negustorii săraci, nu se ceartă, — minte-o vorbă.

— Căutați în literatura noastră.

Mulți au tot atâtea rădăcini în părerile lor, ca și bureții pământului.

Umbră-ți pot face și alții; soare, însă, nimeni. Căldura aceasta vine numai din tine.

Dragostea se aseamănă naturii: e totdeauna tânără, totdeauna nouă în încolțiri.

Cât perde vecinicia în mers, atât și sufletele noastre în prefaceri.

— Bietele inimi și sărmene ape murmurătoare! — cât sbucium zadarnic...

Razând, supraviețuim!

D. M.

Păcate Noi.

...Ne-am închinat la soare, la lună; am ingenunchiat în fața apelor; ne-am ridicat pe fumul imaginațiunii noastre, patimile, le-am dat suflare și sufletelor lor, le-am dat puterea; am ridicat statuă vișului; am lovit pământul cu fruntea și-am ascultat în adâncul lui glasul mântuirii; am cerut pământul făgăduinței, — și-acum credem în Dumnezeu.

Ciudată scară!

— Ba nu zău, desmeticindu-ne, nu ne vom întoarce oare la treapta demonilor și a „credinței în tine“, — peste cari-am trecut cu-atâtea nepăsare?

Nu amorul va desăvârși lumina sufletului tău, — precum nici soarele n'a aprins pământul.

Și liniștea și 'ntunericul și lumina
Și moartea și viața, —
Tot în noi sunt!

Sufletul și oracolele nu vorbesc neîntrebate. Trebuesc numai limbi de foc și guri de lumină — pentru a fi înțelese.

Revoluția turcească.

(Două scrisori din Salonic ale unui corespondent special).

I.

Încă de Mercuri dimineața știri sensaționale au circulat în tot orașul despre revolta din Constantinopol. Nimic însă pozitiv căci în capitală, revoluționarii au avut grija ca să ocupe militărește biroul telegrafic, iar depeșile să fie censurate, cu scop ca provincia să rămână, fără nici o comunicațiune și astfel să nu poată afla ce se întâmplă în capitală.

Abia ieri spre seară zierele locale au primit câteva depeși dela diferiți deputați, prin cari anunțau de revolta vânătorilor, de căderea cabinetului Hilmi Pașa și venirea lui Tevfik Pașa ca mare vizir, de luptele ce au avut loc, de asaltul dela Cameră și de refugiarea deputaților pe la diferite ambasade. Și toate aceste depeși au sosit grație cablului submarin, care aparține englezilor, și grație lor doamna Anastasie (vreau să zic censura) n'a putut pătrunde aici.

Pe ziua de ieri și astăzi biroul telegrafic din orașul nostru a fost asediat de lume și îndată ce soseau depeșile erau smulse din mâinile funcționarilor și cetite cu voce tare spre a fi auzite de toată lumea.

Îndată ce lumea a fost informată pozitiv de cele ce se întâmplă la Constantinopol s'a retras, iar biroul telegrafic a fost ocupat de ofițeri, aparținând ligei de „Unire și Progres“. Aceștia dându-și seama de pericolul care amenință azi Turcia, și fiind informați pozitiv de către diferiți deputați cari s'au refugiat în străinătate, că capitala este în mâna reacționarilor, și aceștia au reușit să fie stăpâni pe situație, să-l constrângă a demisiona cabinetul Hilmi Pașa, să disolve camera, grație revoltei vânătorilor cari au fost trimiși din Salonic, a voit să ne informeze de motivul binecuvântat pentru care s'au revoltat.

Abia azi Joi spre seară se zice, că a fost informat pozitiv de cauza pentru care s'au revoltat vânătorii. Nu este nici fanatismul religios dupăcum s'a aflat la început, nici Camera ar lucra în contra legii chieriatului, ci în banul sultanului. Se știe, și acest șvon pare a fi fundat, căci s'a răspândit dela comitetul junilor turci „Unire și Progres“ că Sultanul a împărțit vânătorilor o sumă de vre-o 50 milioane franci, pentruca împreună cu partidul Ahrar (liberal) să măcelărească pe deputați și să devie din nou împărat absolutist.

Nu relatez decât numai știrile din Salonic, căci despre revolta din Constantinopol cred că ați aflat din depeși mai bine decât noi, cum s'a dat lupta și cam câți au fost măcelăriți. Noi aici suntem lipsiți de comunicațiune directă cu Constantinopol și toate acestea le-am aflat din depeșile provenite din Europa.

Pe ziua de astăzi o mare febră a domnit la comitetul junilor turci de „Unire și Progres“. Firul telegrafic toată ziua n'a fost utilizat decât numai pentru dânsul. Dupăce s'a pus de acord cu toate comitetele provinciale, astăzi pe la 3 p. m. a organizat un meeting monstru pe câmpia lui 11 Iulie, ca să protesteze, iar seara trupele vor porni ca să atace Constantinopolul. Pe la 2 p. m. câmpia lui 11 Iulie nu era decât o mare de capete. Mulțime imensă, iar într'o tribună improvizată provizoriu erau oratorii cari trebuiau să ia cuvântul. Rând pe rând oratorii turci, bulgari, români, sârbi, albanezi, evrei, au luat cuvântul și au arătat pericolul care amenință patria otomană cu călcarea constituției și restabilirea vechiului regim. Țin să arăt că din partea românilor a vorbit dl Dr. G. C. Papa-Goga, care într'un discurs ocazional și bine simțit a stărnit aplauzele mulțimei. Toată lumea care a asistat la meeting vociferă că-și va vărsa ultima picătură de sânge numai și numai să se păstreze constituția și să fie chemat din nou la putere

cabinetul Hilmi Pașa, căci în cabinetul Tevfik Pașa n'au nici o încredere fiind mai toți reacționari. Târziu pe la cinci și ceva toată lumea s'a împrăștiat în liniște fără să se semnaleze cea mai mică mișcare.

După cum am zis mai sus comitetul central din Salonic s'a înțeles telegrafic cu toate comitetele provinciale, au jurat credință pe constituție și chiar în săptămâna aceasta vor porni să atace Constantinopolul. Mare mișcare de trupe în orașul nostru. Până mâine Vineri dimineața vor pleca spre Adrianopol, iar de acolo spre Constantinopol, trei batalioane din corpul al treilea cu tot efectivul de războiu, tunuri și munițiuni.

Pentru astă seară se așteaptă Niazi bey dela Bitolia (eroul dela Resna) împreună cu zece mii de inși din armata sa fidelă, iar cu trenurile militare de mâine Vineri pleacă spre Constantinopol. Din Diacova, Albania, s'a primit o depeșă la comitetul „Unire și Progres“ prin care li anunță că două-zeci de mii albanezi înarmați sunt gata de plecare, nu așteaptă decât ordinul comitetului ca să pornească spre Constantinopol.

Această depeșă a făcut o impresie colosală în orașul nostru, căci prin aceasta se dovedește că albanezii sunt apărătorii fervenți ai constituției, iar nu reacționarii cum voiesc să-i cheme lumea.

Corpul al doilea cu reședința la Adrianopol și dânsul a jurat pe constituție și împreună cu corpul al treilea din Salonic și Bitolia vor pleca împreună ca să atace Constantinopolul.

Aspectul orașului. Ori unde îți arunci ochii nu vezi decât armată. De astăzi dimineața s'au deschis registrele la comitet, iar voluntari din toate națiunile se grăbesc să se înscrie, să li se dea haine, arme și munițiuni și să pornească cu trupele regulate spre Constantinopol. În ziua de azi s'au înscris și au luat arme, ca să nu exagerez, poate peste zece mii de inși din toate naționalitățile și cu trenul de mâine vor porni spre Constantinopol.

Din Smirna s'a telegrafiat comitetului local cumcă comitetul de acolo a depeșat azi Sultanului ca să se grăbească să recheme cabinetul Hilmi Pașa și să convoace parlamentul, căci la din contra nu-l vor mai recunoaște ca împărat ci vor forma principat autonom. Cam aceiaș depeșă s'a expedit sultanului și din Cavalla.

Atât comitetul local cât și cele din provincie au avizat telegrafic la Constantinopol, că nu recunosc ordinele nici unui guvern, ci comitetul va lucra după propria sa voință.

Astă seară din depeșile ziarelor locale s'a aflat că deputații Salonicului, Djavid bey, supra-numit Gambeta al Turciei, Rahmi bey, și Ahmed Riza bey, președintele Camerei, precum și Talaat bey vice-președinte, s'au imbarcat într'un vapor rusesc și au plecat spre Odessa, iar de acolo vor sosi în Salonic, trecând prin România, spre a se pune în capul armatelor.

Celebrul șef de bandă bulgar Sandansky va sosi mâine din Drama cu două mii de bulgari. Astă seară a sosit un alt șef de bandă care operă în regiunea Ghevgheli cu banda sa și mâine toți se îndreptează spre Constantinopol.

Acum, spre seară s'a șvonit că Enver bey, eroul libertății, care este atașat militar la Berlin, va trece direct la Adrianopol și se va pune în capul armatelor spre a ataca Constantinopolul.

Aici se pune mare preț pe marină. Nu se știe pozitiv dacă este partizană cu junii turci sau cu reacționarii.

Pe ziua de astăzi piața aici a fost cu desăvârșire închisă, astfel comerțul stagnează. În multe părți s'au arborat steaguri cernite spre semn de doliu.

N. C.

II.

Astăzi zierele turcești locale publică următoarele: Centrul comitetului otoman de Unire și Progres care s'a transferat la Salonic, a adresat

eri lui Ali Djevad bey, primul secretar al Sultanului, un ultimatum, care a expirat eri pela 7 p. m.

În ultimatum comitetul vorbea de situația critică, dând să înțeleagă că demisia cabinetului Hilmi Pașa fiind obținută prin presiune, și nominația lui Tevfik Pașa este anticonstituțională, cu atât mai mult cu cât sultanul și-a ales singur un ministru de războiu.

În ultimatum se făcea și câteva observațiuni asupra demisiei lui Ahmed Riza, președintele Camerei, și infieră amnistia acordată asasinilor și lașilor, sacrificând astfel interesele celor 300 milioane de supuși pentru satisfacerea poftii paraziților. Li aduce aminte Sultanului de jurământul făcut pentru menținerea Constituției și-l somează să ție seamă de el, căci de altminteri națiunea întreagă, unită într'un sentiment de patriotism, va porni asupra Constantinopolului.

Ultimatumul se isprăvea cu cuvintele acestea: vom muri dar nu vom cedă.

Răspunsul Yldizului fiind evaziv s'a dat ordin de mobilizare.

Eri și astăzi tot materialul rulant al liniilor Salonic-Monastir, și Salonic-Constantinopol a fost mobilizat și s'a început transportarea armatei spre Constantinopol. Eri seara a plecat un batalion de armată regulată din Salonic și astăzi dimineața un altul. Pe la 2 p. m. a plecat asemenea și un batalion de voluntari din Salonic și două batalioane de armate regulate, infanterie, cari au sosit din Monastir și au plecat de-adreptul spre Constantinopol fără ca să se dea jos la Salonic. Spre seară la 6 p. m. a plecat al doilea batalion de voluntari tot din Salonic compus în majoritate de albanezi. Voluntarii se înscriu cu duimul. Cu trenul de mâine sau Duminecă dimineața vor pleca alte două batalioane de voluntari. Se socotește că numai în vilaetul Salonic se vor înscrie și vor lua armele peste 30 mii de voluntari din toate naționalitățile. Și în provincie au început să se înscrie mulți voluntari. Nu numai poporul ci și fi de bogătași îmbracă uniforma și iau armele ca să lupte pentru dobândirea sfintei libertăți, câștigată acum 9 luni.

Aci se așteaptă cu mare nerăbdare Niazi bey dela Bitolia în capul unui regiment. Din Serres astăzi i-s'a telegrafiat comitetului că trupele și voluntarii sunt gata de plecare.

Comitetele Unire și progres din Sivas, Trebizonda, Brussa și Smirna au telegrafiat comitetului central de aci că vor face tot posibilul spre a împiedeca trimiterea de batalioane spre Constantinopol dacă vor fi chemate de Yldiz spre apărarea lui.

Toate comitetele provinciale au jurat credință comitetului central că vor lucra de acord pentru cucerirea libertății și așteaptă ordine de aci.

O persoană foarte influentă care face parte din comitet și zilnic ia parte la ședințe mi-a declarat următoarele:

— Se pune mare grabă întru trimiterea trupelor spre a putea ocupa cât de curând fortăreața Constantinopolului numită Ciataldja, a a cărei garnizoană s'a declarat solidară cu comitetul Unire și Progres.

Concentrarea trupelor pentru moment se va face la Kuleli Burgas, punctul de întâlnire cu armata din Adrianopol, pentruca de aci să ocupe apoi fortăreața Ciadadja. Se socotește ca până săptămâna viitoare să se strângă la Kuleli Burgas 70 mii de inși de infanterie, cinci batalioane de artilerie din Salonic, Monastir, Cosova și Senes, și eventual dacă va sosi armata din vilaetul Iannina, iar Joi să se ocupe Ciataldja și să atace Constantinopolul în toate razele.

În oraș au loc mari dislocări de trupe. Pretutindeni nu vezi decât armată de voluntari. Profesorii dela facultatea de drept din localitate au dat cel mai bun exemplu, căci s'au înrolat ca voluntari în capul tuturor studenților

formând un batalion aparte intitulat batalionul studenților. Alt exemplu îl dau albanezii, căci majoritatea dintre voluntari o formează dâșii; pe urmă vin bulgarii în mare număr. Se așteaptă sosirea unui batalion de români din Caraferia precum și din provincie.

Peste trei sute de evrei din Salonic s'au înscris ca voluntari și majoritatea astăzi a și plecat. Cel mai rău exemplu l-au dat grecii, căci până astăzi nimeni dintre ei n'a făcut acest pas spre a se înscrie ca voluntari.

Aspectul orașului.

Calmul cel mai perfect domnește. Nici chiar pe timpul proclamării constituției nu s'a văzut așa mare animație și așa liniște. Numai astăzi pe la orele șase după amiază doi criminali au evadat din închisoarea centrală și luându-se după dâșii jandarmii, lumea a crezut că se întâmplă vre-un măcel și alergă care mai de care să intre în case. Intr'un sfert de oră, criminalii au fost arestați din nou și calmul iarăși s'a restabilit.

Comitetul Unire și Progres din orașul nostru, astăzi după amiază s'a adresat diverselor cluburi și asociații din oraș, întrebând dacă poate să conțeze pe concursul lor pentru lupta ce vor întreprinde pentru salvarea Constituției.

Cluburile evreiești precum și clubul constituțional bulgar au răspuns că apărătorii libertății să conțeze pe elementul izraelit și bulgar. Oamenii și banii vor fi puși la dispoziția lor.

Eri noapte Joi, a sosit trenul de călători direct din Constantinopol. Dela gara de afară din oraș a fost primit de armată, pe întregul parcurs până la gara centrală din oraș a fost înșirat un batalion de armată, și când a intrat în gara centrală, un grup de ofițeri au început să percheziționeze pe călători. Au fost arestați opt inși, instigatori cari veneau din Constantinopol și erau să se răspândească în provincie printre cari s'au găsit și patru hoģele. A fost arestată asemenea și o femeie turcoaică asupra căreia s'a găsit o multime de proclamațiuni de ale reacționarilor. La mement jandarmii i-au legat cot la cot și au fost dați în primirea ofițerilor. Jurnalele din Constantinopol au fost confiscate și nu s'au împărțit în oraș.

Înainte de a încheia această corespondență țin să arăt că astăzi după amiază o foaie locală a primit o depeșă care sună astfel:

„Diverse ambasade din Constantinopol comunică cu guvernele lor respective prin telegrafia fără sârmă, grație unei stațiuni marconiene instalată pe un vapor românesc“.

Toată lumea care a văzut vapoarele serviciului maritim Român, regretă că aceste luxoase vapoare nu fac curse între Constantinopol și Salonic.

C. N.

Deschiderea Sinodului.

Duminecă, s'a deschis sesiunea ordinară a sinodului arhidiecezan, aici în Sibiiu. S'a oficiat întâi un serviciu divin în catedrală, cu chemarea duhului sfânt, prin însuș Metropolitul Ioan Mețianu, azistat de Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu arhiepiscopesc și protosincelii Dr. Eusebiu R. Roșca și Dr. Miron E. Cristea, de protopresbiterul Dr. Ioan Stroia și de diaconii Dr. Vasile Stan și Eugeniu Munteanu, care în cursul serviciului divin a fost sfințit de preot.

După serviciul divin o delegațiune compusă din deputații sinodali Galacteon Șagău, protopresbiter, Nicolae Bogdan profesor și Dr. Ioan Popescu, avocat, a invitat pe Arhiepiscopul și Metropolitul nostru Ioan la ședința de deschidere a sinodului arhidiecezan, ținută de astădată în catedrală.

Ocupând scaunul prezidial la masa așezată înaintea sfântului altar, Excelența Sa, citește vorbirea de deschidere, ascultată cu încordată atențiune din partea deputaților sinodali și a publicului azistent.

Numește apoi notari ad-hoc pentru ședința aceasta pe dnii Mateiu Voilean și Vasile Duma din cler, iar dintre mireni pe Dr. G. Proca, Lazar Triteanu, Octavian Goga și Nicolae Sulica. Deputații sunt apoi rugați să-și prezinte credenționalele. Și-au înaintat în persoană literile credenționale 42 deputați, iar prin alții 9, deci sunt prezentate 51 mandate din 60. Prezidiul enunță, că sinodul e în drept a se constitui, după ce sunt prezenți deputați în numărul cerut de statutul organic.

Sinodul se împarte acum în patru secțiuni, pentru a face verificările, iar Excelența Sa enunță că pentru ședința aceasta e exhaustat materialul de lucru, deci convoacă ședința a doua pe Luni, la orele 11 dimineața, în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii“ și închide ședința de deschidere la orele 12 din zi.

După ședința deputații s'au prezentat în corpore la Metropolitul Ioan Mețianu, și la arhimandritul Pușcariu, urându-le viață lungă.

Ședințele vor continua zilnic.

Sâmbătă seara.

Fără săpun.

Răsfoind prin jurnalele românești de astăzi, am rămas cu impresia, că multe lucruri, cari se publică ar trebui aruncate deadreptul în coș.

Ce lipsă, am eu, mă rog, când mă duc la casină, să știu ce neplăceri are dl Dr. X. cu dl Dr. I? Ce mă împoartă, mă rog, schimbul cavaleresc de palme din cutare oraș, sau dușmănia proverbială dintre alți doi intelectuali ai noștri, din celalalt?

Nu fie cu supărare zis, dar în jurnalele străine nu întipini nici pe departe rubrica aceasta scandaloașă, devenită aproape permanentă. Presa maghiară chiar, stă, în privința aceasta la un nivel mult superior.

Chestiile de natură pur personală, au în jurnalistică străină o singură rubrică: partea taxabilă a ziarului, pentru care redacția nu primește nici o responsabilitate.

Dușmanii?

Dar unde s'au pomenit pe rotogolul acestui pribeag bulgăr de humă doi oameni, cari să nu se fi dușmănit pentru o fărâma de pâne, pentru o rază din apoteoza gloriei, pentru un zîmbet de femeie?

Cain a omorât pe fratele său pentru că fumul jertfii lui nu se înalță spre cer ca al acestuia; Troienii și Danaii au vărsat pârăie de sânge pentru grațiile frumoasei și ipocritei Elena.

Mizeria, rivalizarea și vanitatea umană va încetă numai deodată cu cel din urmă om, care va sbura de-adreptul în Marte, după spusa lui Flammarion.

Nu e însă nici o nevoie să umplem coloanele jurnalelor noastre — cari ar trebui umplute cu alte lucruri — cu astfel de nimicuri, cari alimentează un singur lucru — de genul feminin după părerea gramaticilor — *curiozitatea*.

Și mai ales, nu e nevoie să scoatem în văzul tuturor frământări mărunte ale *singuraticilor*, cari n'au nici în clin, nici în mănecă cu nobilul țal al presei.

Presă trebuie să fie întâi și mai întâi *eufemistă*. Poetii epocii de aur de demult sunt înhamăți astăzi la masa redacțională. Sufletul lor, oprit în avântul falnic, se poticnește sburând mai aproape de pământ, ca un vultur, cu aripile frânte. Nu le-a rămas fiorul prometeic al înălțimilor nepătrunse, dar ochii au păstrat încă agerimea de odată, ca să deosebească din o depărtare destul de mare, puiul de găină sau șoarecele... Și cu tot plumbul, ce le îngreună sborul, ei știu să se ridice, ei trebuie să se ridice, deasupra vederilor strâmte ale bărfelilor și a cronice scandaioase de mahala.

Jurnalul trebuie să fie acel izvor curat, care să recorească setea noastră sufletească, preme-

nindu-ne, răscolind tot ce e bun și nobil în sufletul nostru. Jurnalul trebuie să țină, în văzul tuturor, flamura nedejdii de mai bine, și, contemplând totul dintr'un punct mai înalt, să încerce a ridica cetitori la înălțimea vederilor lui, iar nu să se *coboare* singur la banalitățile și micile vanități ale plebei...

Altfel jurnalul nu împlinește o misiune — și misiunea lui e *culturală* mai înainte de toate — și cetitorii n'au profitat nimic dela el, decât doar slaba mângâiere, de a-și fi putut spăla în public rufele murdare, cari trebuiau curățite acasă!

O dovadă aceasta, că suntem încă tot la începutul civilizației. Popoarele cu adevărat culte n'au destule coloane pentru a îngheșul în ele, ideile luminoase ale acelor bărbați, pe cari națiunea recunoscătoare li numește: mari.

Au un ideal de cultură, o țintă bine stabilită, un centru, în jurul căruia gravitează toate aspirațiile.

Un popor-copil însă, cum i-a zis Hașdău — copil prin cultura lui și-nu prin trecutul istoric — în lipsa unui ideal mai înalt, se divizează în zeci și sute de fracțiuni și de clici, înlocuind idealul măreț cu micile lui interese, cu marile slăbiciuni ale vulgului.

Altcum se polemizează în presa străină și alte chestii preocupă gândirea cetitorilor acesteia.

* *

O probă.

O mică probă, câteva șire, dintr'o recentă corespondență, a cărei proveniență, bineînțeles, nu ne împoartă:

„Este un individ, căruia îi place să ia, dar nu să dea, prin urmare *exchiderea lui din ciurdă resp. darea lui afară dintre noi* — este deajuns motivată“.

E un citat fericit prin umorul lui involuntar; sunt însă coloane întregi lipsite de acest norocos adaos, cari pot interesă pe doi-trei oameni, sau cel mult pe zece din publicul destul de respectabil al unei gazete.

E vremea să închidem coloanele gazetelor pentru deprinderi stilare de această natură, îndrumându-le la singura cale, ce li se îngăduie din liberalismul tiparului: broșuri volante, paschiluri...

Al.

Noii miniștri turci.

Vizir germanofil. — Ministru de războiu dușman al junilor turci. — Un ministru francmazon. — Rolul lui Izmail-Kemal, șeful liberalilor.

Telik-pașa este de origină albanez, în vârstă de 60 ani, cu moravuri de grand seigneur. E înșurat cu o elvețiană și mare germanofil. E omul devotat al Sultanului.

E mai mult bun de suflet decât energic.

A fost numit mare vizir în locul lui Kiamil-pașa pe care l-ar fi dorit Sultanul, dar care n'ar fi putut lucra cu actualul parlament care i-a dat vot de blam. Prin aceasta Sultanul a vrut să arate Europei că va rămâne constituțional.

Edhen-pașa ministrul de războiu e bătrân reacționar. Un grup de juni turci l-a dat în judecată acum vr-o șase săptămâni deoarece ca președinte al unui consiliu de războiu extraordinar a făcut să fie condamnați mai mulți juni-turci. De atunci Edhem-pașa a jurat răzbunare comitetului.

E foarte popular în Turcia ca învingător în războiul cu grecii. A fost trimes în Iulie 1908 contra capilor revoluției, Enver-bey și Niazi-efreni, însă n'a putut să-i prindă.

Dasân-Tehmi, noul ministru de justiție, a fost până acuma președinte al consiliului de stat. Este francmazon și „venerabil“ al unei loji.

E foarte bătrân căci fusese președinte al primului parlament turc (1876).

Cabinetul se consideră ca un minister de tranziție.

Un mare rol în viitoarele evenimente îl va juca Izmail Kemal-bey.

Acesta are șanse să fie ales și în viitor ca președinte al parlamentului și va căuta să strângă majoritatea în jurul lui, Tefic-pașa formând o grupare liberală.

Izmail-Kemal e albanez din Berat. Refuzând să fie numit valiu la Tripolis, a fugit acum opt ani la Paris unde s'a împrietenit cu Sabah-ed-dis.

E un om cult, vorbește principalele limbi europene și este adversar jurat al junilor turci.

Dela Sinod.

În ședința de Mercuri a sinodului arhidiecezan deputatul sinodal Nicolau Ivan, asesor consistorial, a prezentat în numele mai multor deputați sinodali următoarea propunere de mare însemnătate, care probabil va provoca discuție vie în sinod:

Deoarece sinodul arhidiecezan, prin concluzul dela 9 Aprilie 1904 numărul 57, a luat cu aprobare act despre concluzul congresual, numărul 64 din 1900, prin care s'a decretat, să se înființeze pe teritoriul arhidiecezei o nouă eparhie, cu reședința în Cluj, a stabilit cheia de proporție despre împărțirea fondurilor, numind și protopresbiteratele, din cari are să se compună noua dieceză, și de oarece după toate probabilitățile, în constelația de azi, executarea concluzului congresual proiectat are să rămână multă vreme neexecutat, în paguba vădită a intereselor noastre culturale, a unei administrații mai corecte, și a unei controle mai severe, pentru părțile cele mai expuse ale arhidiecezei, propunem:

Sinodul arhidiecezan invită consistorul arhidiecezan, să intervină prin consistorul metropolitan la congresul național bisericesc, ce se întrunește în sesiune ordinară în anul acesta, ca să încuviințeze înființarea unui consistor cu reședința în Cluj, pentru cele 13 protopresbiterate din nordul arhidiecezei, care consistor să aibă toate atribuțiile, cari le are azi consistorul din Oradea-mare, dându-i-se jurisdicțiune de a conduce toate afacerile administrative bisericești, școlare și epitropești în mod independent, asupra protopresbiteratelor ce-i aparțin, rămânând în comuniune numai fondurile indivizibile și seminarul, și având Arhiepiscopul dreptul de a hirotoni și a hirotezi pe preoții și protopresbiterii aleși și înțăriți de consistorul diecezei celei nouă.

Înființarea consistoriului din Cluj nu alterează dreptul normat în statutul organic de reprezentare în corporațiunile noastre bisericești, sinod și congres, cari vor rămâne și în viitor comune. Nicolae Ivan, Dr. Zosim Chirtop, Vasile Almășan, Dr. Vasile Preda, Dr. Aug. Bodea, Galacteon Șagău, Vasile Duma, Dr. Eusebiu R. Roșca, Dr. Ioan Popescu, Demet. Comșa, Dr. Petru Șpan, Petru Popovici și Dr. G. Buzura, deputați sinodali.

ȘTIRI.

Evenimentele din Turcia. Desigur situația imperiului Otoman, în urma multor patimi răscolite, a devenit în ultimile zile nespus de critică.

Nimeni astăzi în Turcia nu mai vrea să fie seamă de legi și de stăpânitorii de mai înainte, — cine-i mai tare, acela e stăpân pe situație.

Ofițerii nu se mai supun generalilor. S'au divizat în partide. Trupele se bat între ele, fără conducători. Ministerul format de curând e un minister înjghebat în pripă. Și el e departe mult de un minister dorit de răsvorâțiți. Sectarismul cunoscut al câtorva oameni cari îl formează, nu face decât tot mai mult să îndârjască masele.

Multe și felurite telegrame sosite, prevestesc evenimente grozave, ce din clipă în clipă, sunt pe drumul de a se desfășura.

Abdicarea Sultanului. Azi a sosit știrea la Salonic, că Sultanul a fost detronat. Știrea aceasta a fost primită cu mare entuziasm. Întreg orașul e în picioare. Populația primește pe junii turci cu strigătele: „Să trăiască“.

Până acum știrea despre detronarea sultanului n'a fost oficial confirmată.

„Neue Freie Presse“ publică azi în ediție specială, că sultanul Abdul Hamid a fost forțat ca să abdice.

În locul lui a fost proclamat sultan fratele său Resad Efendi.

Sultanul condamnat la moarte de junii turci. „Vossische Zeitung“ află din Sofia, că cercurile politice macedonene de aci, au primit telegrame din Salonic, că junii turci au condamnat alaltăeri pe sultan la moarte. Azi au plecat mai mulți conducători ai macedonenilor ca să ia parte la luptă.

Junii turci cer capul sultanului. Trupele din Salonic înaintează metodic și se concentrează înaintea Capitalei. Eri au sosit 7 trenuri pline cu soldați. Cheile fortărețelor din jurul orașului sunt în mâinile lui Mukhtar pașa, care e cel mai excelent general turc, format în școlile militare din Germania. El e un inamic hotărât al Sultanului, mai ales de când acesta a dat ordin, sau cel puțin a tolerat masacrarea atâtor ofițeri junii turci.

Mukhtar pașa a declarat unei deputațiuni parlamentare trimise din partea sultanului: „Ați adus capul sultanului?“ Fără de acesta nu stau de vorbă.

Soldații cer moartea Sultanului. (Statul major din Constantinopol de partea junilor turci). Corespondentul din Sofia al ziarului „Budapesti Hirlap“ telegrafiază, că garnizoana din Stambul este complet izolată și în neputință de a intra în acțiune pentru salvarea Sultanului.

Trupele din Adrianopol și Salonic se apropie în ordine completă de Capitală.

Cartierul general al trupelor tinerilor turci se află la Hadamor, unde a sosit astănoapte și Taladbey, președintele comitetului tinerilor turci, fiind primit cu un entuziasm indiscripabil de către trupe.

Întregul stat-major din Stambul a trecut pe partea tinerilor turci. Toți soldații cer moartea Sultanului.

Lupta între trupele din Adrianopol și cele din Salonic. — Din Adrianopol au plecat două regimente cu un efectiv de 850 de soldați spre a se duce la Constantinopol.

Ofițerii tineri turci, din Ceatalcea, temându-se că după sosirea la Constantinopol aceste regimente ar putea trece în tabăra reacționarilor, au încercat să le înduplece ca să se înapoieze la Adrianopol. Cele două regimente refuzând, s'a încins o luptă între ele și trupele din Salonic, cari au rămas biruitoare. Din partea trupelor din Salonic au căzut patru ofițeri, între cari și maiorul Nuribey. Trupele din Adrianopol au pierdut trei ofițeri și un ulema.

Știrea despre această luptă a produs o panică în oraș.

600 de familii au plecat spre Scutari.

Mukhtar Pașa se declară pe față contra sultanului. În fața trupelor din Salonic s'a prezentat eri din nou o deputațiune din partea Sultanului. Mukhtar pașa, comandantul trupelor eră să reție ca garanție pe doi popi și trei pașale. La urmă s'a răzgândit însă și i-a liberat dându-le ordin să se ducă la sultan și să-i spună, că pe viitor să nu mai trimeată nici o solie corpului de armată din Salonic.

Bulgarii ajută pe tinerii turci. După știrile primite din Macedonia și mai cu seamă din Salonic,

tinerii turci au distribuit arme și munițiuni populațiunei bulgare. Mulți voluntari bulgari, printre care o mulțime de revoluționari s'au înrolat în rândurile tinerilor turci.

Junii turci vor învinge. La Ueskül se consideră ca fapt absolut sigur cu junii turci vor învinge și că soarta sultanului e hotărâtă.

Șansele junilor turci cresc. Tinerii-turci dispun până acuma afară de al II. și al III. Corp de armată și de 2 diviziuni mixte, pe care de asemenea le-au pornit spre Constantinopole. Diviziunile acestea vor avea misiunea, ca să înlocuiască garnizoana de până acuma din Constantinopole; ce n'a fost credincioasă junilor-turci. O mulțime de albanezi s'au aliat cu junii-turci, declarând că ei sunt cu totul pentru Constituțiune.

Distrugerea edificiilor publice. Se anunță din Salonic că în Doiran edificiile publice au fost distruse prin incendiu care a fost pus de către comitagi.

Masacrarea tuturor ofițerilor dintr'un regiment de cavalerie. Despre omorirea în masă a ofițerilor de cavalerie ai regimentului turc Estrugul i se anunță ziarului „Berliner Tagblatt“ din Constantinopole următoarele: Soldații ațiați de popi au adus pe toți ofițerii regimentului în curtea căzărmei și i-a somat să jure pe legea șeriatalui. Ofițerii refuzând, pe bază că n'au primit nici un ordin în privința aceasta, au fost masacrați toți până la cel din urmă.

Actul de abdicare al sultanului ar fi fost pregătit. „Agentia Havas“ din Paris află din Constantinopole că se asigură acolo cumcă Șaicul Islam ar fi pregătit actul de abdicare al sultanului.

În Constantinopole circulă șvonul după care Sultanul ar fi fugit.

Sultanul va fi depus pe baza că e nebun. Depeșile din Constantinopole anunță că soarta Sultanului e definitiv hotărâtă. Consiliul de miniștri s'a reunit spre a pregăti consiliul de stat pentru detronarea Sultanului.

Coranul prevede cazul de înnebunire a unui Sultan și prescrie pentru acest caz: abdicarea lui forțată.

Din acest punct de vedere consiliul de miniștri a decis să declare pe Sultan că e nebun. Nebunia lui rezultă clar din incoerența actelor sale. Recunoscut fiind ca nebun, Sultanul va fi internat pe toată viața sa într'unul din palatele sale.

Junii-turci au decis ca să între triumfal în Constantinopol, dar vor evita, pe cât se va putea, vărsare inutilă de sânge. Cu toate acestea e sigur absolut, că ei 'și vor răsbună groaznic în contra inamicilor reacționari.

Exilarea Sultanului e hotărâtă. Ziarul „Messagero“ află din partea unui ofițer june-turc, că prințul Reșaad e considerat de trupele credincioase junilor turci ca Sultan încă de Sâmbătă seara. Dacă Sultanul actual nu va voi să abdice de bună voie, el va fi forțat la abdicare, și va fi exilat din Europa.

Constantinopolul înconjurat de trupele junilor turci. „Lokalanzeiger“ află din Constantinopol: Corpul 2 și 3 de armată au sosit la porțile Constantinopolului, 200 tunuri sunt îndreptate contra orașului.

Armata junilor turci a înconjurat complet orașul; 10 hodja, cari au încercat să treacă trupele pe partea reacționarilor, au fost împușcați.

Program nou în fiecare seară; artiști de seamă și cai bine dresați, — publicul Sibiian poate vedea la ciroul Frații Picardi.

Tinerii turci impun grele condițiuni sultanului. Ediția pariziană a ziarului „New-York Herald“ anunță că s'au început tratativele între palatul Ildiz și comandantul suprem al trupelor junilor turci din San Stefano. Condițiunile puse de junii turci sunt foarte grele.

Hussein pașa cere în numele comitetului și al armatei, abdicarea Sultanului și extradarea fiului Sultanului, Mehemet-Burhan-Eddin, care este considerat ca organizatorul mișcării pornite contra tinerilor turci.

În caz când Sultanul nu ar accepta condițiunile tinerilor turci, palatul Sultanului va fi inconjurat și măcelul va începe.

Boala Sultanului. Starea sănătății Sultanului s'a înrăutățit.

Se zice că în ultimele zile a leșinat de mai multeori.

Servitorii Sultanului au fugit. Armata declară că a fost păcălită de Sultan. Seic-ul-Islam e pentru detronarea lui Abdul Hamid. „Berliner Tageblatt“ află din Constantinople:

Majorul Nizamia a adresat fratelui Sultanului Reșad Effendi, o scrisoare că va ocupa tronul. Servitorii Sultanului au fugit. Iachtul Sultanului e sub presiune, ca să-l ducă pe Sultan la o destinațiune necunoscută. Marele Vizir, Seic-ul-Islamul, ministrul de interne și cei de marină discută asupra formei de a-l abdică pe Sultan. Acesta e gata să părăsească tronul, dar vrea să se convingă, dacă nu mai are încă aderenți în armată, pentru cari a cheltuit săptămâna trecută două milioane livre sterline.

Trupele lui de gardă declară că ele au fost păcălite, când s'au revoltat la 13 Aprilie st. n. Ele au crezut că au luptat pentru libertate și Constituțiune. Ziarele grecești din Stambul anunță că Sultanul a abdicat deja.

Moartea Domniței Elena Cuza. În zilele trecute a încetat din viață în casa Bacalu din orașul Piatra-Neamț (România) Domnița Elena Cuza.

S'a stins și această mare femeie care va ocupa un loc vrednic în istorie, alături de fostul ei soț.

Dânsa a fost întâia Domniță a Principatelor Române Unite, născută în Iași la 1825. S'a căsătorit în anul 1844 cu Alexandru Ioan Cuza, pe atunci prefect la Galați.

După proclamarea lui Cuza ca domnitor, ea pleacă la Paris. Chemată în țară de domnitor pentru a face onorurile Curței, ea înființă din economiile străne la Paris, azilul pentru orfane „Elena Doamna“.

În 1863 indemnă pe Cuza să ocrotească pe revoluționarii polonezi, dându-le voie să treacă prin țară arme și munițiuni.

După ce-și pierdă soțul la Heidelberg în 1873, Măria Sa Doamna Elena Cuza se întoarce în țară, stabilindu-se în orașelul Piatra-Neamț, unde își cumpăraseră o casă foarte modestă în strada Ștefan Cel Mare.

Domnița Elena Cuza a încetat din viață în vârstă de 84 de ani fiind în toate facultățile mintale.

A dus o viață retrasă și singuratică, venind în contact numai cu dna și dl Bacalu, fost senator și comunicând numai cu cameriera ei, o franceză.

Avea obiceiul să se scoale la orele 7 dimineața. Se ocupa mult cu lucrul de mână pentru săraci. Cetea zilnic cărți și ziare. Medita ore întregi, cufundată în gânduri și multe impresii le așternea pe hârtie.

Eră foarte generoasă și caritabilă. Făcea donațiuni pentru instituții de binefacere. Cei lipsiți de mijloace, fără deosebire de naționalitate, găseau la ea ajutoare bănești.

Averea ei constă dintr'o rentă viageră de 120,000 lei anual, din care cheltuia pentru dânsa

numai 20,000 de lei; restul îl întrebuința pentru scopuri de binefacere.

Numele acestei blânde și sfinte Domnițe va fi binecuvântat de toți românii cari au cunoscut-o.

Cu concursul artiștilor dramatici Olimpia și Zaharie Bârsan, societatea diletanților din localitate, va da Marți în 27 April în Sala festivă a „Asociațiunii“ o reprezentație teatrală.

Se vor juca comediele „Un vis“ și „Liniștea casei“. Între acte vor fi și declamațiuni.

Poșta Redacției.

Dlul Terențiu Pucea, București. „Romanta bizară“ ce ne trimiți să știi că e „interesantă“. O publicăm aici și te-am rugat dacă ne mai trimiți ceva, să ne spui unde stai d-ta în București, de câte ori mănânci la zi și cum o mai duci cu sănătatea. Nu de alta, dar ne interesează traiul oamenilor „bizari“ de felul d-tale. Spui că mai ai multe „bizării“ de acestea. Ei, îți recomandăm tovarășia adorabilului Isac dela Cluj, pentruca plănuita revistă, sprijinită pe forțe ca d-ta, ca el și ca alții, să-și înceapă mult așteptata apariție.

Aci-i poezia:

Romanță.

De patru câte patru ori să 'ntunece

Ași vrea,

Această lume

Incoloră.

De patru câte patru ori să mă omoare

Intunecată bezn' a nefinței.

M'ași prăvăli atunci ca o lavină

În necuprinsul fără de cuprins,

În fără fundul noroios ce-ascunde

Inveninata lumii putrejunee.

Și-atuncia voi, ce plini de răutate,

Plini de veninul neînveninat

Voi ce a-ți râs

De mine

Și m'ați batjocorit,

M'ați huiduit,

M'ați depărtat,

M'ați alungat

Bătându-mă cu pietrii peste cap,

Bătându-mă cu palme peste ochi,

Scuipându-mă cu fiera voastr' amară,

Albindu-mă cu negrul vostru brun,

Tunzându-mă cu foarfeci nevăzute,

Scăldându-mă în mare fără apă,

Veți plânge,

Da, veți plânge

Și nu-ți avră ce plânge...

Căci eu n'am existat!

Vai, vai, Omer-ule tată, — cât trebuie să suferi tu văzându-ți „mireasa“ atât de... bolnavă!!

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.

Red. responsabil: DEMETRU MARCU.

De vânzare.

Colțul al doilea dela Palatul de justiție din strada Bisericei și Schwimschul Nr. 32 se vinde din mână liberă.

Informații se dau acolo.

CONCURS.

Institutul de credit și economii „Lumina“ din Sibiu publică prin aceasta concurs pentru **postul de cassar**. Reflectanții trebuie să dovedească: 1. că au absolvat cu succes bun școala comercială; 2. că cunosc în graiu și scris limbile română, maghiară și germană; 3. că au mai lucrat în vr'un ram de comerț; 4. alte documente de recomandare.

Salarul se fixează deocamdată cu 1600 cor. anual plus tantiema statutară.

Un an rămâne provisor; iară după un an — dacă direcțiunea institutului îl află de apt — îl poate definitivă.

Cererile instruate în regulă se trimit pe adresa „Lumina“, institut de credit și economii Sibiu-Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 7 până cel mult la 7 Mai n. 1909.

Postul este a se ocupa imediat.

Sibiu, 19 Aprilie n. 1909.

1--3

Direcțiunea.

Cassa de păstrare (renniune)

==== în Săliște. ====

Primește depuneri spre fructificare cu 4%, pe lângă un termen de anunț mai lung cu 4½%, iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri se plătesc, după starea casei și fără anunț.

Darea de camete o plătește institutul.

Depuneri și ridicări se pot face și pe cale poștală cu cecuri.

Imprumuturi acoardă pe cambii, pe obligațiuni cu caventi, pe ipotecă precum și ca credite de Ctcurent pe lângă asigurarea ipotecară sau hârtii de valoare (acții și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 8% și 6% netto după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.

14—20

Direcțiunea.

„GEOGEANA“,

institut de credit și economii, societate pe acții
==== în Geoagiu (Algyógy). ====

Primește depuneri spre fructificare:

Cu 4½%, dacă anunțul e scurt. Intrucât permite starea casei, aceste se replătesc și fără anunț.

Cu 5%, dacă sumele sunt cel puțin de 500 cor. și termenul de anunț 15 zile.

Cu 5½%, dacă se depun sume de 1000—2000 cor. cel puțin pe 1 an, cu anunț statutar.

Sume mai mari, după învoeli speciale.

Depuneri de ale corporațiunilor culturale se retribuesc cu 6%.

Darea de interese o plătește institutul.

Interesele se capitalizează de două ori pe an: în 30 Iunie și 31 Decembrie.

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă, ori prin mandate de cec. De asemenea punem la dispoziția celor doritori casete de economizare.

10—12

Direcțiunea.

„Cassa de păstrare în Mercurea“

==== societate pe acțiuni. ====

Primește depuneri spre fructificare cu interese de 4½%, dela Cor. 1000— în sus pe lângă anunț de 180 zile cu interese de 5%, iar dela suma de Cor. 10,000 în sus cu anunț de 360 zile cu interese de 5½%.

Interesele după depuneri se capitalizează de 2 ori pe an, și anume la 30 Iunie și 31 Decembrie st. n.

Darea de interese o plătește institutul separat.

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă.

Acoardă împrumuturi pe cambii; cambii cu acoperire ipotecară; obligațiuni cu caventi; pe ipotecă; credite de cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau hârtii de valoare (acții dela bănci și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 6½%—8%, fără nici o proviziune.

12—20

Direcțiunea.